

Udskriftsdato: 15. december 2025

2024/1 BSF 29 (Gældende)

Forslag til folketingsbeslutning om indsats mod antibiotikaresistens ved et forbud mod fravænning af pattedyr tidligere end 7 uger efter fødsel med henblik på lavere antibiotikaforbrug og forbedret dyrevelfærd

Ministerium: Folketinget

Fremsat den 5. november 2024 af Søren Egge Rasmussen (EL), Pelle Dragsted (EL),
Leila Stockmarr (EL), Peder Hvelplund (EL), Rosa Lund (EL), Trine Pertou Mach (EL),
Søren Søndergaard (EL), Victoria Velasquez (EL) og Mai Villadsen (EL)

Forslag til folketingsbeslutning

**om indsats mod antibiotikaresistens ved et forbud mod fravænning af pattedrise
tidligere end 7 uger efter fødsel med henblik på lavere antibiotikaforbrug og
forbedret dyrevelfærd**

Folketinget pålægger regeringen inden udgangen af 2025 at gennemføre et forbud mod fravænning af grise tidligere end 7 uger efter fødsel for at reducere antibiotikaforbrug og resistensudvikling og forbedre dyrevelfærden i dansk svineproduktion.

Bemærkninger til forslaget

Bekendtgørelse nr. 1742 af 30. november 2020 om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise stiller i § 33 krav om, at pattegrise ikke må fravænnenes, før de er 28 dage gamle, medmindre det går ud over soen eller pattegrisenes velfærd, eller 21 dage under særlige betingelser. Forslagsstillerne mener, at kravet skal ændres til, at pattegrise ikke må fravænnenes, før de er 49 dage gamle.

Antibiotikaresistens er en dødsensalvorlig sundhedskrise og en af vor tids største trusler mod den globale folkesundhed. Det estimeres, at der i dag dør 1,7 millioner mennesker årligt som følge af antimikrobiel resistens, og at det årlige dødstal i 2050 vil være vokset til 10 millioner mennesker, hvilket er flere, end der i dag dør af kræft (»Antibiotikaresistens«, Indenrigs- og Sundhedsministeriet, ism.dk). I EU estimeres det årlige dødstal forårsaget af antimikrobiel resistens til at være mere 35.000 mennesker, og den årlige omkostning for det europæiske sundhedssystem anslås til 87,8 mia. kr. (»Multi-agency report highlights importance of reducing antibiotic use«, efsa.europa.eu, den 21. februar 2024). Verdensbanken kalder truslen »en langsom tsunami«, og FN's Fødevare- og Landbrugsorganisation, FAO, peger på antibiotikaresistens og klimakrisen som to af de største og mest komplekse trusler, vi står over for globalt (»Pulling Together to Beat Superbugs – Knowledge and Implementation Gaps in Addressing Antimicrobial Resistance«, The World Bank, 2019. »COP28: Fighting AMR requires action on the ground, Qu says«, www.fao.org, den 2. december 2023).

Den vigtigste indsats for at bekæmpe resistens er at nedbringe forbruget af antibiotika i dyr og mennesker. I Danmark udgør forbruget af antibiotika til dyr cirka to tredjedele af det samlede antibiotikaforbrug (»DANMAP 2021«, DTU Fødevareinstituttet og Statens Serum Institut, 2022).

I 2023 stod dansk svineproduktion for 84 pct. af det samlede danske antibiotikaforbrug til dyr, i alt 73 t antibiotika (»DANMAP 2023«, DTU Fødevareinstituttet og Statens Serum Institut, 2024). Omkring halvdelen gik typisk til de fravænnede grise (»Positiv udvikling – stigende forbrug af vacciner«, svineproduktion.dk, den 24. august 2023). Ifølge »DANMAP 2023« lykkedes en politisk vedtaget målsætning om at reducere forbruget målt i kilogram aktivt stof med 8 pct. fra 2018 til 2023 ikke. Forbruget blev kun reduceret med 1,6 pct., og det endda, selv om der var færre grise i 2023 end i 2018 (»Referat af møde i Det Veterinærmedicinske Råd 18. marts 2024«, Det Veterinærmedicinske Råd). Med »Fødevare- og Veterinæraftale 2024-27« indgået den 7. juni 2024 er fristen for målsætningen om 8 pct. reduktion i forhold til 2018 blevet forlænget til 2027.

Forbruget af antibiotika til svin steg fra 2022 til 2023 med 2,1 pct., hvilket især skyldtes øget forbrug til grise i forbindelse med fravænnning. Faktisk steg antibiotikabehandlingen af fravænnede grise med 14,9 pct. i 2023 sammenlignet med 2022 (jf. »DANMAP 2023«), herunder steg antibiotikaforbruget til flokbehandling med 9 pct. (jf. »Referat af møde i Det Veterinærmedicinske Råd 18. marts 2024«). Aarhus Universitet har således også i en ny undersøgelse fra 2024 afdækket et stigende forbrug og øgede problemer med resistens i besætningerne (»Landmænds og dyrlægers erfaringer med udfasning af medicinsk zink til grise«, DCA – Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug, 2024).

»Der er i dag en konkret udfordring med antibiotikaresistens i besætningerne. Man oplever simpelthen, at medicinen holder op med at virke«, fortæller Hanne Kongsted, forsker på Institut for Husdyr og Veterinærvidenskab på Aarhus Universitet (»Forsker ser stigende antibiotika-resistens hos landmænd efter zink-forbud«, Landbrugsavisen, den 20. september 2024).

Både Det Veterinære Antibiotikaråd og Aarhus Universitet knytter det øgede antibiotikaforbrug og de stigende problemer med resistens sammen med ophør af brug af zink til fravænnede grise (»Rettidig omhu for udfasning af medicinsk zink«, svineproduktion.dk, den 16. september 2019). I 2017 vedtog EU-landene et forbud mod brug af zink, der har antibiotikalignende effekt, til grise i forbindelse med fravænnning, fordi zinken udledes med gylle på arealer og ophobes med væsentlige skadelige miljøeffekter (Commission Implementing Decision of 26.6.2017 concerning, in the framework of Article 35 of

Directive 2001/82/EC of the European Parliament and of the Council, the marketing authorisations for veterinary medicinal products containing »zinc oxide« to be administered orally to food producing species», C(2017) 4529 final). Forbuddet havde en udfasningsperiode på 5 år, for at give svinebranchen tid til at forberede sig, og trådte endelig i kraft i juni 2022.

Selvom stigningen i antibiotikaforbruget og yderligere resistensproblematik tilskrives forbuddet mod brug af zink, bør der fortsat hverken gives store mængder zink eller antibiotika til smågrise, for at de kan fravænnest tidligt. I stedet bør der stilles krav om senere fravænnelse, hvilket samtidig vil give bedre dyrevelfærd for smågrisene og – i kombination med større stier og stop for fiksering – også for søerne.

I økologisk svineproduktion er kravet for fravænnelse af pattegrise i EU en mindstealder på 40 dage, og ifølge en dansk brancheaftale skal den gennemsnitlig være 49 dage (»Økologisk griseproduktion«, okoportalen.lf.dk), ligesom der er økologer, som først fravænner ved 70 dage. I 2022 var antibiotikaforbruget til smågrise fire gange mindre i økologisk svineproduktion, og forekomsten af resistente MRSA-bakterier er også langt mindre hos økologiske grise (Miljø- og Fødevareudvalget, alm. del – spørgsmål 727). Der er således MRSA i så godt som alle danske konventionelle svinebesætninger, mens seneste overvågning viste, at det kun gjaldt 8 pct. af de økologiske (»Rapport om husdyr-MRSA overvågning af produktionsdyr i 2023«, Fødevarestyrelsen, 2024). MRSA er bakterier af typen staphylococcus aureus (gule stafylokokker), der er blevet modstandsdygtige over for de bedste og mest udbredte midler til bekæmpelse af stafylokokker, nemlig penicilliner og beslægtede antibiotika.

Det er velkendt, at fravænnelse af pattegrise i tre-fire-ugersalderen biologisk set er meget tidligt (»Arbejdsgrupperapport om hold af svin«, afgivet af Arbejdsgruppen om hold af svin, 2010). Grisenes immunitet og mavetarmkanal er på dette tidspunkt umodent, idet grise er udviklet til gradvis fravænnelse fra soens mælk, som først afsluttes i 13-17-ugersalderen. Den tidlige fravænnelse medfører velfærdsproblemer og stor risiko for diarré, som behandles med antibiotika (»På trods af politiske målsætninger brugte svineproduktionen mere antibiotika i 2023«, Information, den 3. september 2024).

DCA – Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug på Aarhus Universitet og Institut for Fødevare- og Ressourceøkonomi på Københavns Universitet peger i myndighedsbetjeningssvar på højere fravænnelsesalder som en væsentlig indsats for at nedbringe antibiotikaforbruget hos smågrise (»Sunde grise med lavt antibiotikaforbrug – en tværfaglig forskningsindsats med fokus på at sænke antibiotikaforbruget og modvirke antibiotikaresistens i dansk svineproduktion (2018-2021)«, DCA – National Center for Fødevarer og Jordbrug, 2022. »Cost effectiveness-vurdering af alternativer til antibiotika og lægemiddelzink i håndteringen af diarré hos smågrise efter fravænnelse«, Institut for Fødevare- og Ressourceøkonomi, 2017).

I Danmark produceres årligt over 30 millioner svin enten til slagtning eller til eksport som levende smågrise. Danmark er således det land i verden, der har flest svin pr. indbygger. Det store antal dyr gør, at såvel problemer med dyrevelfærd som brug af antibiotika får et meget stort omfang. Dette øger resistensudvikling og øger faren for, at dyr og mennesker rammes af infektioner, som ikke kan behandles (»Hvordan undgår vi, at resistente bakterier slår os ihjel?«, Informations Forlag, 2023).

I trepartsaftalen »Aftale om Grønt Danmark« fra den 24. juni 2024 anbefales et skift fra hold af kvæg til hold af svin som et klimatiltag med øjeblikkelig virkning. Dette understreger behovet for, at den meget store svineproduktion ikke sker ved systematisk brug miljøskadende og/eller resistensskabende stoffer som zink og antibiotika, men ved i større grad at indrette den efter dyrenes naturlige processer og i særlig grad en senere fravænnelsesalder.

Skriftlig fremsættelse

Søren Egge Rasmussen (EL):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om indsats mod antibiotikaresistens ved et forbud mod fravænning af pattegrise tidligere end 7 uger efter fødsel med henblik på lavere antibiotikaforbrug og forbedret dyrevelfærd.

(Beslutningsforslag nr. B 29)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.